

Workshop:

Rijke teksten modellen bij Nederlands en economie

- Maja van Hassel & Alex Buiks
- 17 november 2022
- Munnikenheide College Etten-Leur

Agenda

01 Inleiding

02 Economie

- Arme en rijke teksten

03 Nederlands

04 Werkblad

05 Resultaten

06 Conclusies en praktische tips

01 Inleiding

Wij hebben **een geïntegreerde lessenserie** voor het gammavak economie en Nederlands waarin **rijke teksten** worden aangeboden die aansluiten bij de vakinhoud van economie. Door vooraf gestelde **leesdoelen** en het **modellen** van **leesstrategieën** wordt de **voorkennis** van de leerling geactiveerd met als doel de **begripsvorming** te vergroten en het **leesbegrip** te bevorderen.

Ook geven wij praktische tips die je in je lessen kunt toepassen.

02 Economie

Mensen hebben wensen

Je hebt zin in een ijsje. Of je bent toe aan nieuwe schoenen. Iets wat je nodig hebt of graag wilt hebben, noem je een **behoefte**. Er zijn behoeften die je echt nodig hebt om te kunnen leven, zoals eten, drinken, kleding en woonruimte. Dat zijn *basisbehoeften*. Maar je wilt ook wel dingen die je leven leuker of makkelijker maken. Dat zijn *overige behoeften*.

Arme en rijke teksten

Verarmde tekst	Rijke tekst
<p>Opsommende karakter</p> <p>Eenvoudige zinnen zonder verbindingswoorden</p> <p>Leerlingen moeten zelf verbanden leggen tussen zinnen en tekstgedeelten (inferenties maken) en dit belast hun werkgeheugen.</p> <p>Taalgebruik is onnatuurlijk en sluit niet aan bij de taalkennis van leerlingen.</p>	<p>Er worden (causale) verbanden gelegd tussen tekstgedeelten.</p> <p>Doorlopende tekst en de schrijver heeft communicatiedoel en zet daarom volle rijkdom van taal in.</p> <p>Elementaire verhaalstructuur</p> <p>Tekst bevat verschillende perspectieven.</p> <p>Tekst bevat enkelvoudige, maar ook complexe relaties.</p> <p>Veel verbindingswoorden</p>

03 Nederlands

Korte creatieve video's maken en die vervolgens bewerken met grappige extra's. Het is voor de app TikTok een succesformule voor kinderen en jongeren. Vervolgens kun je deze video's met een veel groter publiek dan alleen je vrienden of connecties delen. Als je op de For You-page verschijnt, kun je namelijk maar zo viral gaan. Ook voor bedrijven is dit interessant.

Er zijn nog maar weinig bedrijven die actief zijn en de mogelijkheden van de app zien voor hun communicatie en marketing. Dat wil niet zeggen dat TikTok niet geschikt is voor bedrijven. Het groeiende platform biedt juist mogelijkheden om creatieve content te ontwikkelen, zeker wanneer jouw bedrijf zich focust op een jonge doelgroep. Maar ook steeds meer *young professionals* en ouderen betreden het platform. De basis om hiermee aan de slag te gaan? Een duidelijke strategie.

TikTok-gebruikers zijn zeer actief

TikTok is zeker geen eendagsvlieg. Twijfel je over het succes van het platform? Dan haalt de onderstaande *infographic* van SocialPilot je vast over de streep. De *visual* bevat interessante cijfers over het gebruik van TikTok.

- Wereldwijd zijn er meer dan 500 miljoen actieve gebruikers.
- Hiervan is 41 procent tussen 16 en 24 jaar.
- Gebruikers zijn dagelijks gemiddeld ruim een uur actief op de app.
- In totaal worden er maandelijks meer dan 100 miljard video's bekeken.
- Bijna 70 procent van de gebruikers is zijn of haar tijd kwijt aan het bekijken van filmpjes van andere gebruikers.
- Meer dan 34 procent van de gebruikers plaatst dagelijks content op het platform.

Mogelijkheden voor bedrijven

Terwijl Nederlandse bedrijven nog wat terughoudend zijn met het gebruik van TikTok, zijn in de Verenigde Staten al veel bedrijven actief op het platform. Adverteren, samenwerkingen met influencers en het opzetten van *challenges*. Het is goed voor het vergroten van je merkbekendheid en je bereik. In Amerika is er door consumenten al meer dan 23 miljoen dollar uitgegeven. Benieuwd naar de andere cijfers over het gebruik van TikTok? Scroll dan naar beneden om de *infographic* te bekijken. Klik op de afbeelding voor een groter exemplaar.

Sinds wanneer eten we zoveel vlees?

Lekker hoor, een biefstuk op de barbecue. Of een sappige kipfilet in de pan. Nederlanders eten volgens een onderzoek van Wageningen Universiteit gemiddeld ruim 77 kilo vlees per jaar. Dat is het verbruik op basis van karkasgewicht, dus inclusief been en vet. Ongeveer de helft van dat gewicht verdwijnt als eetbaar vlees in onze mond. Lag de vleesconsumptie altijd al zo hoog?

Tussen 2010 en 2015 daalde **het gemiddelde vleesverbruik** van de Nederlander licht, maar in 2018 steeg dat getal toch weer. Dat we zoveel vlees eten is een vrij recente ontwikkeling, zegt consumptiesocioloog Hans Dagevos.

Vlees is pas vrij recent betaalbaar geworden

In de afgelopen 65 jaar is vlees voor iedereen toegankelijk en betaalbaar geworden. 'Het eten van **aardappelen, groenten en vlees** is dus nog helemaal niet zo oud.' Voor die tijd waren we flexitariërs: we aten niet elke dag vlees. En wat we aten, waren vooral de 'slechtere' delen van het dier. 'Entrecote, biefstuk en filets waren niet voor jan met de pet. In de jaren vijftig veranderde dat.'

De consumptie was toen ongeveer twintig kilo per persoon per jaar, tegen zo'n 38,5 kilo nu.' Een verdubbeling dus. Vooral in de jaren tachtig, met de opkomst van de bio-industrie, ging het snel. In 2010 begon een daling, maar sinds 2016 stagneren de cijfers weer, en in 2018 steeg de vleesconsumptie dus zelfs. Hoe dat komt, weet Dagevos niet.

Vlees speelt een belangrijke rol tijdens de feestdagen

Maar dat vlees populair blijft, komt ook door de winkels. 'Het is overal te koop, het is betaalbaar, er wordt mee gestunt. Met de feestdagen gaat iedereen gourmetsen, in de zomer staat vlees centraal bij de barbecue.'

Aan de andere kant is er wel een trend van flexitariërs en mensen die met vlees minderen, zegt Dagevos. En de kennis over **de nadelen van vlees eten** groeit, net als over dierenwelzijn, de gezondheidsvoordelen en de milieubelasting van de vleesproductie.

04 Werkblad

Wat is consumeren? Denk aan de lessen economie!

Leesdoel: Deze tekst heb je nodig voor een discussie bij de lessen Nederlands over het onderwerp vlees eten.

Lees nu de tekst eerst zelfstandig en maak aantekeningen in de tekst als je iets niet begrijpt.

Door het lezen van deze tekst heb ik een mening over vlees eten. Ik kan twee argumenten noemen waarom we wel of juist niet te veel vlees eten.

---

04 Eerst werkblad feedback Patrick Rooijackers

Leesstrategie	Wat deed je docent
Zoekend lezen	De docent bekijkt: <ul style="list-style-type: none"> -tussenkopjes -afbeeldingen/illustraties - anders gedrukte woorden en tekens.
	De docent voorspelt: <ul style="list-style-type: none"> -wat het onderwerp van de tekst is. -wat het deelonderwerp van een alinea is.

04 Werkblad

Modellen:

Je docent modelt hardop en in zijn of haar eigen woorden wat hij of zij al weet over een moeilijk woord/begrip of een zin(sgedeelte) of alinea.

Je docent modelt twee belangrijke leesstrategieën deze lessen.

Op deze manier begrijp je de tekst beter en begrijp je de lessen van economie beter!

Hieronder vind je de twee belangrijke leesstrategieën:

Grip op de tekst	Leesstrategieën
Begrijpen van de informatie.	De docent vertelt: <ul style="list-style-type: none"> - wat hij of zij al weet over een moeilijk woord of begrip. - de samenhang tussen de lesstof uit het leerboek economie en het onderwerp van de rijke tekst. - de uitleg in zijn of haar eigen woorden.
Hoe grijp je uit de tekst wat je nodig hebt?	De docent: <ul style="list-style-type: none"> -maakt aantekeningen in de tekst. -markeert belangrijke tekstgedeelte. De docent gebruikt: <ul style="list-style-type: none"> -een andere bron (bijvoorbeeld website) als hij of zij iets niet weet over het onderwerp De docent verwoordt: <ul style="list-style-type: none"> - belangrijke zaken in zijn of haar eigen woorden.
	De docent vat in zijn/haar eigen woorden de samenhang tussen de verschillende alinea's samen.
	De docent vertelt in zijn/haar eigen woorden wat het doel van de schrijver is met de tekst. (<u>waarom</u> is de tekst geschreven)

04

Evaluatievragen:

1). Beoordeel het modellen van de docent op een schaal van 1 tot 5.

- Leerzaamheid: 1 is totaal niet leerzaam en 5 is erg leerzaam.

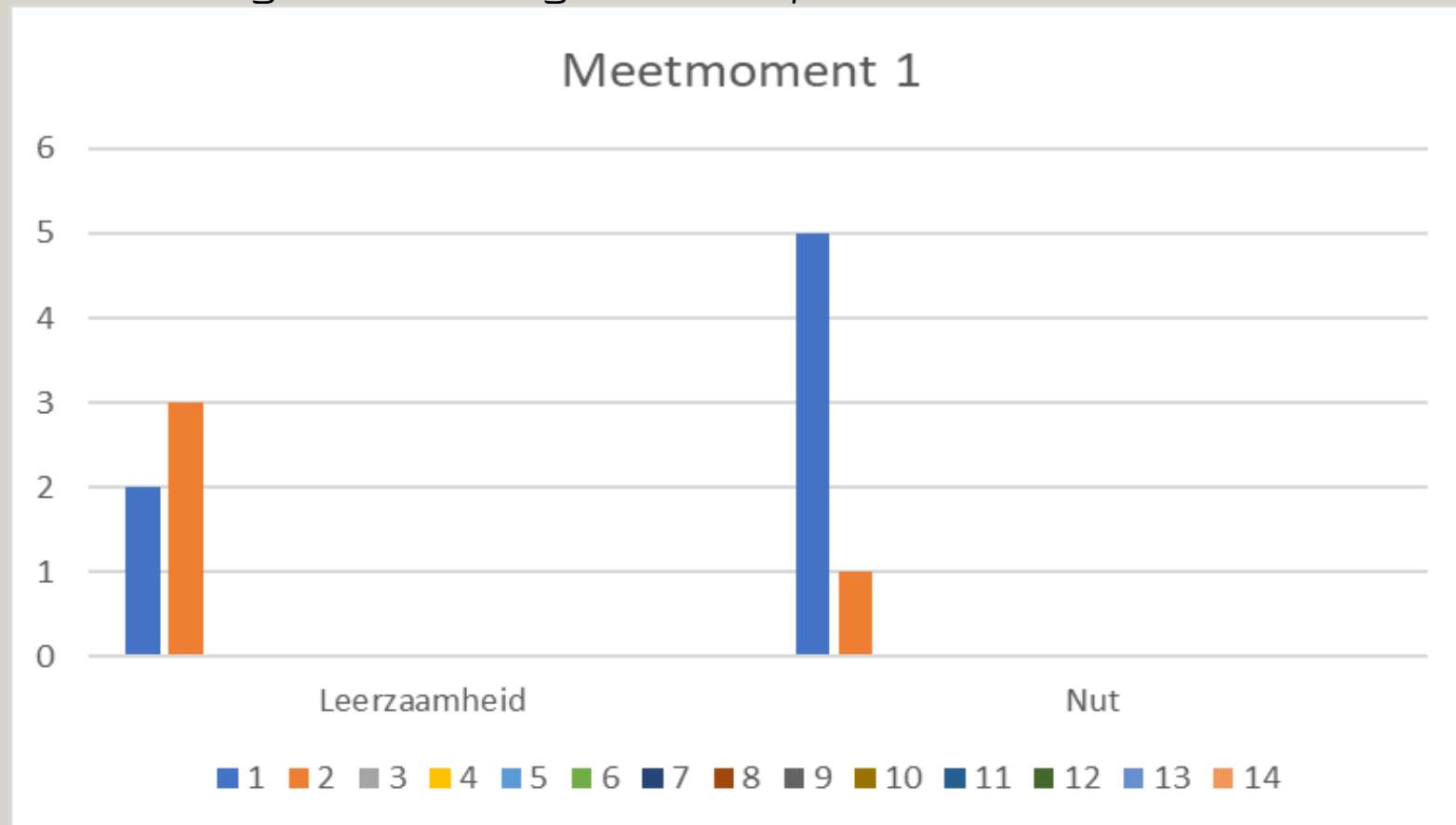
1 – 2 – 3 – 4 – 5

- Nut: 1 is totaal niet nuttig en 5 is heel erg nuttig

1 – 2 – 3 – 4 – 5

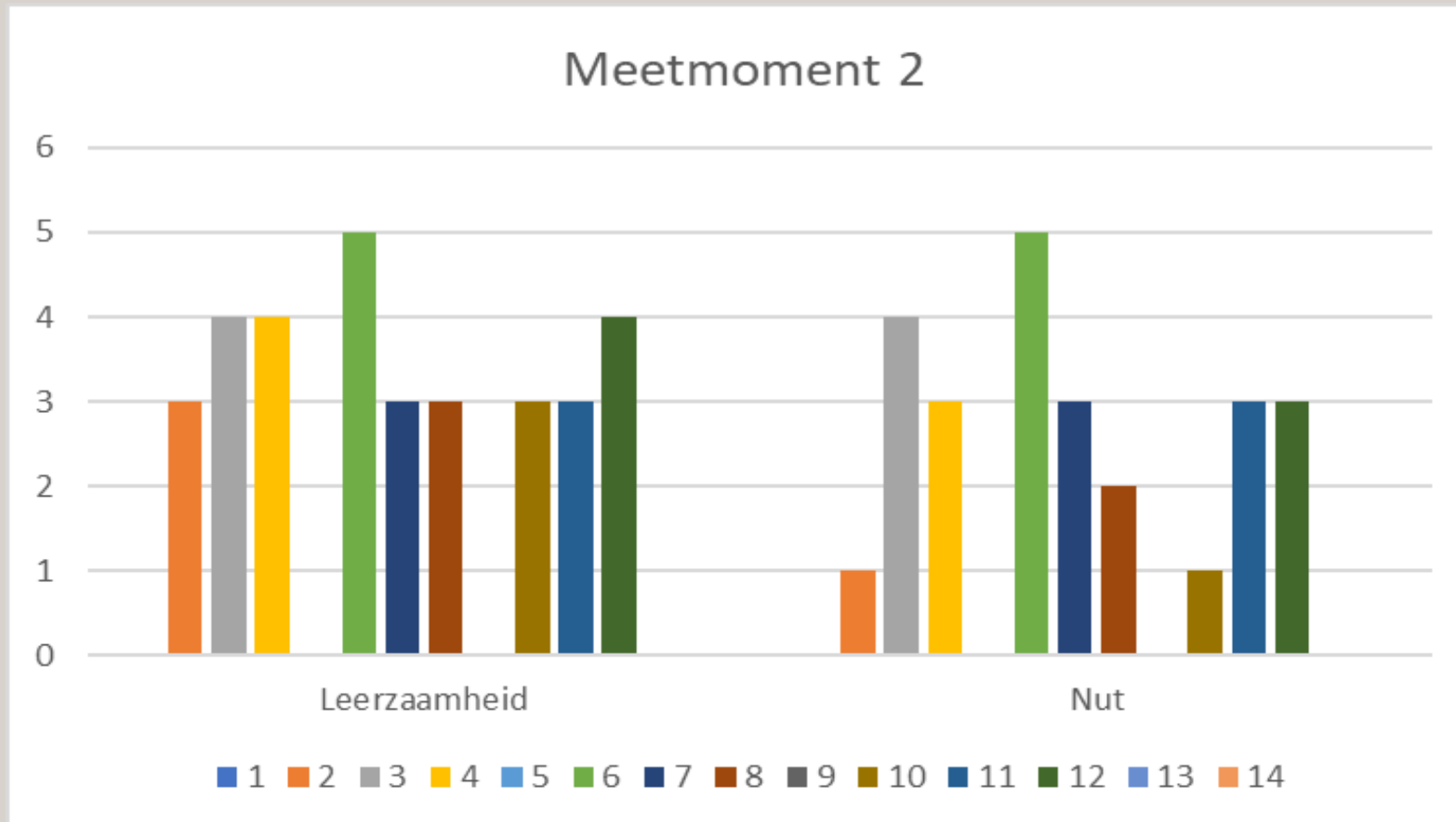
05 Resultaten

Veel leerlingen vullen nog niets in bij nut en leerzaamheid

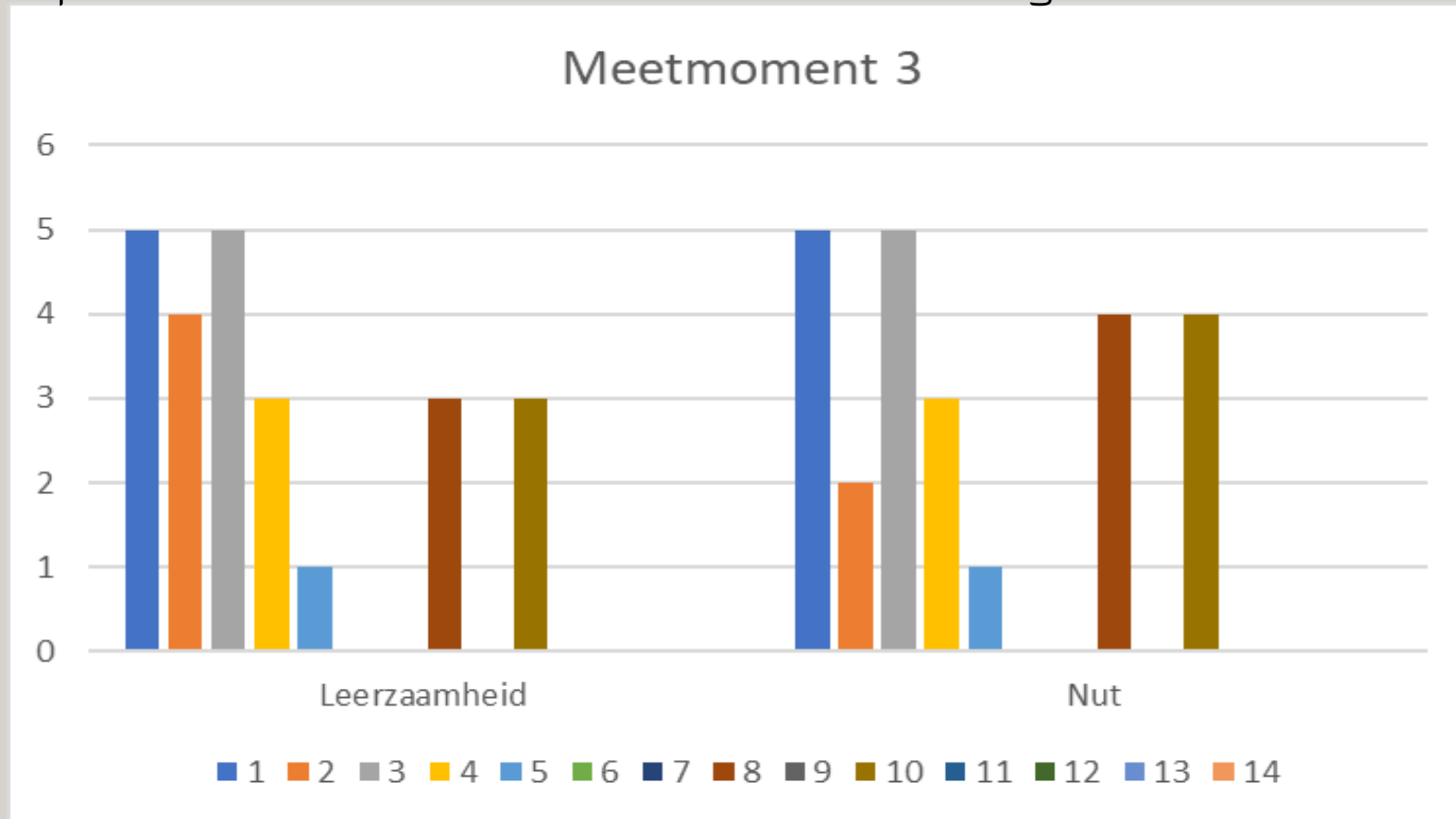
05

De tweede keer wordt al beter

05

Bij het laatste meetmoment waren veel afwezig

05

05

<https://www.youtube.com/watch?v=JlvGU0gYJpQ>

Conclusies

- Eén strategie centraal per les.
- Als docent bewaak je de samenhang in de tekst. Je vat steeds samen wat er in een alinea wordt geschreven en verwijst naar eerdere alinea's om de samenhang te benadrukken.

Praktische tips bij het modelen:

- Laat leerlingen eerst zelf de tekst lezen en moeilijke woorden kleuren. Je kunt deze tekst dan gebruiken en de gekleurde woorden modelen.
- Een halve tekst (een kantje) is het maximale voor basis leerjaar 2.
- Lees eerst de zin af en model daarna pas de woorden.

Praktische tips bij het modelen:

- Begin gewoon! En ben jezelf bewust van het feit dat je vakdocent economie of Nederlands bent. Je beschikt niet over dezelfde kennis. Leerlingen verrijken hun voorkennis door het van twee verschillende docenten te horen.

Praktische tips bij het modelen:

- Maak "ruw beeldmateriaal". Laat een leerling filmen.
- Gebruik dit beeldmateriaal in je volgende les tijdens de terugblik (directe instructie).
- Laat leerlingen aan de hand van dit materiaal kleuren wat ze jou zien doen.

Praktische tips bij het modelen:

- Als leerlingen zelf aan de slag gaan met modelen is het raadzaam om een tussenstap te nemen.

-> je leest de tekst voor, leerlingen kleuren de woorden die zij kennen en durven te modelen (COMPETENT!) en dit doen zij klassikaal-> ze willen allemaal het woord!